

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1942 — Any XXXVIII

BARCELONA 17 DE MARÇ DE 1916

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims — Atrassats: 20

DELIRI DE GRANDESES

Un somni tan senzill, tan bonic i tan irrealitzable!...

DE LA SETMANA... PASSADA

— Pst!... Ell... Vol fer el favor de parar?
 — No us escarraceu, mestrea. Aquests no paren; no veieu que en Foronda els hi ha apujat el sou!...

CRÒNICA

Cinematògraf

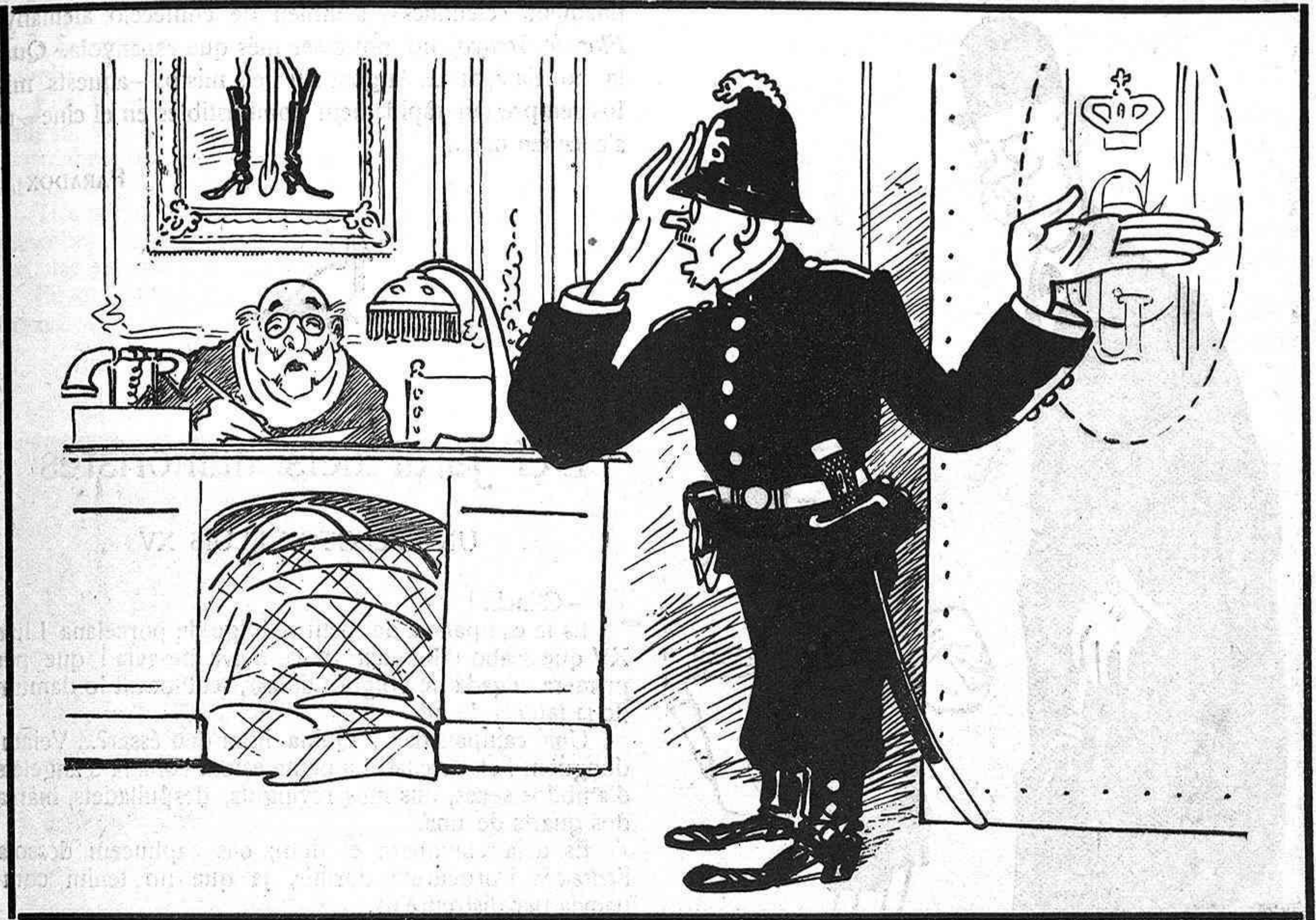

UAN a París s'ha projectat el darrer episodi de la pel·lícula *Los misterios de New-York*, a Barcelona ha començat el primer, i una vegada més hem estat un suburbi de la capital de França. *Los misterios de New-York* compartien amb el comunicat l'ansiosa curiositat parisenca. «La ma que apreta» era la dels malfactors de la pel·lícula, tant com la dels alemanys, i han seguit els plans de persecució científica d'en Juli Clarel, el detective, amb tanta persistent frisança com els estratègics d'en Joffre.

Però quan els de París hi van, els de Barcelona ja hi tornem. *Los misterios de New-York* semblen un melodrama

d'en Fola Igúrbide, autor de drames democràtics i inventor d'una elix biconcèntrica. Són misteris de química barata, són entremaliadures de lampista, són paranys de lladre electricista i, naturalment, semblen una broma per a distreure els dijous a la tarda als alumnes de quint curs del col·legi. Si en Moraguetes se decideix a estudiar un manual de ciències físico-químiques, escriuria uns misteris millors que'ls d'en Decourcelle.

I heus-aquí com la casa Pathé, que ha enganyat amb la seva pel·lícula al món, no ha pogut enganyar als barcelonins. Les nostres admiracions no les concedim fàcilment, i al trobar-nos davant d'uns homes que no fan res més que lo que realitzaria un empleat mal ànima de la Canadiense, ens arroncem d'espallles. En una xarada d'en Novejarque hi trobem més misteris que a New-York. I és que a París han tornat a la vida sencilla i admirativa, mentres que a Barcelona ens iniciem en la complexitat i en l'escepticisme. Avui a París beuen llimonades i aquí prenem cocaïna; l'Hervé i els sindicalistes firmen l'unió sagrada i formen guardia d'honor an en Briand i aquí publiquem *Los Miserables*; les dones alegres se fan enfermeres i aquí estem sota l'imperi de les onze mil travia-

UNA VISITA

- Perdone, Excelencia. Ahí hay una señora que aguarda.
 — Quién és?... Ha dicho su nombre?...
 — Sí, señor: *Lady Misión*.

tes. Al carrer Nou hi han ja més misteris que a New-York.

Aquestes coses no les llegirem en els nostres diaris, on encara no ha aparegut el crític cinematogràfic. Es una iniciativa que oferim an en Santos Oliver. Les cròniques de llibres han llençat al gran públic el nom de l'Alexandre Plana, les cròniques de la guerra el d'en «Gazel». Unes insospitades, agudes, curioses cròniques de la literatura cinematogràfica ¿no faràn neixer un altre escriptor que, tot agradant a les respectables famílies, digui unes coses sutils sobre'ls petons, sobre l'adulteri, el penediment, l'audacia, els xinos i els indostànics misteriosos, els nous tipos de bellesa creats pel cinematògraf, la voluntat triomfant del Destí, l'art sumptuari, la vida instintiva dels cow-boys, l'aplicació del científisme a l'acció dramàtica?...

Existeix una multitud, uns actors i un teatre cinematogràfics. Manca la crítica. Si María Guerrero se produeix en el cine de manera distinta—i inferior—¿perquè no

ho hem d'anotar? Si D'Annunzio llença una pel·lícula ¿perquè li neguem un judici? Si les distintes cases creen personatges i accions diversos ¿perquè no recullir aquests matços que ho són de psicologia? Existeixen ja escoles Pathé, Nordisk, Ambrosio, espanyoles, i això bé val un estudi, perquè la casa Nordisk bé val el teatre del senyor Linares Rivas, i perquè la Lida Borelly deu mereixer uns comentaris que's concedeixen cada diumenge als picadors bestials de les quadrilles.

Sobre Charlot se pot escriure més que sobre en Borrás; però per a fer-ho ens sembla que no existeixen en la nostra premsa més que dues o tres plumes. Tot lo altre no aprofita més que per a redactar gacetilles dedicades al governador o an en Foronda. Charlot està més enllà de la nostra premsa.

Hem anunciat una escola espanyola. Apressem-nos a dir que aquesta escola pot ésser estudiada en la pel·lícula *Flor de Arroyo*. Diem, també, que's presenta com una imitació excessiva de l'escola italiana. Lo primer que re-

— Que tens el *Brusi*?
 — Si és servit.
 — No, no'l vul. Te l'he demanat perquè'm creia que ja no sortia.

salta en la pel·lícula espanyola és la manca de tipus cinematogràfic en els actors i actrius, sobre tot en els actors. Tots porten uns bigotis excèntrics, d'empleat d'Hisenda presumit. Manca la viril rasuració, que imposa als rostres una expressiva entonació aristocràtica. En una paraula: el cine ha creat un tipus masculí, al qual els actors espanyols no's subjecten. Per a fer pel·lícula el tipus no'ls acompanya, i aquesta deficiència, en lloc de neutralitzar-la amb gestos armònics, l'accentuen amb posats de senyors que no han portat gaire el frac, ni vida de salons de galanteria. En *Flor de Arroyo* els actors llencen el frac enrera com una americana, s'aixuguen la suor del clatell, s'apressen a aixecar-se els pantalons evitant les genolles, no saben abraçar; i quan treuen la cigarrera, pensem desseguida, inquiets, en que van a mudar el paper del cigarret.

Los misterios de New-York, torpes, abusivament, cre-

tinament «científics», semblen de confecció alemanya *Flor de Arroyo*, no pot ésser més que espanyola. Quan la policia apareix, la gent riu i els mistos—aquests mistos sempre tan ràpidament combustibles en el cine—no s'encenen mai...

PARADOX

Del Jardí dels humoristes

UN RELLOTGE LLUIS XV

—Clincl..

Es la campaneta del petit rellotge de porcelana Lluís XV que acabo d'heredar de la meua besavia i que per primera vegada he volgut utilitzar, col·locant-lo damunt de la tauleta de nit.

Una campanada?... Quina hora deu ésser?... Veiam, donguem l'electricitat. La petita esfera voltada d'angelets d'ambdós sexes, uns nins revinguts, despulladets, marca dos quarts de una.

Es aviat; tanquem el llum; ens capbuquem dessota l'edredón i procurem dormir, ja que no tenim companyia per distreure'ns.

—Clincl... Clincl...

I aral.. dugues campanades?... No és possible que hagi passat una hora i mitja!... Que és estrany! Tornem a encendre el llum... Oh, i té, l'agulla marca la una en punt. Que està de broma aquest rellotge de la besavia!... En fi, girem-nos de costat i fem-hi un bon són.

—Clincl... Clincl... Clincl...

Tornem-hi!... Ja pot anar al diable aquest ditxós rellotge. Qualsevol diria que són les tres, i guaita, total les dugues. Lo que és si la meua besavia comptava el temps amb aquesta màquina, no li arrendo la ganancial!... Sempre devia estar a tres quarts de quinzel!...

I aixís va transcórrer tota la nit. Tot d'un plegat, la campana, vinga sonar, i les agulles invariables anant senyalant l'hora, sense correspondre mai a lo indicat per la campana.

Quatre tocs a les cinc i mitja; cinc tocs a les sis. I, finalment, sis tocs cap allà al mig dia.

Empipat, jo que agafo el rellotge Lluís XV i el porto a casa del rellotger, explicant-li la procedència i l'història.

L'home, que era un artista en l'ofici, el pren, se'l mira, l'obra, es posa la lupa a l'ull dret, l'examina de dintre i de fóra... i me'l torna guinyant-me l'altre ull i fent la mitja rialleta.

—Tingui—em diu;—es veu que la seva besavia era una senyora molt alegre. Això no és cap defecte; és una martingala feta expressa. Aquests rellotges són resquicies d'uns temps més divertits i més galants que'ls nostres.

Efectivament, el rellotger devia tenir raó. Al cap de

poc temps, entre paperots vells vareig trobar una carta de la meva besavia en la qual s'hi llegien algunes seves intimitats.

Ella tenia aleshores 35 anys i escrivia a una seva amiga:

«Sabràs que fa pot-ser deu anys que no m'alço del llit fins després de la sexta campanada del migdia.»

Tira peixet, fins la sextal... Ara aneu a sapiguer si la meva besavia disposava de una o de varies claus per a fer anar aqueixa monada de rellotge Lluís XV...

En el primer cas, seria qüestió de felicitar al meu besavi.

RITA

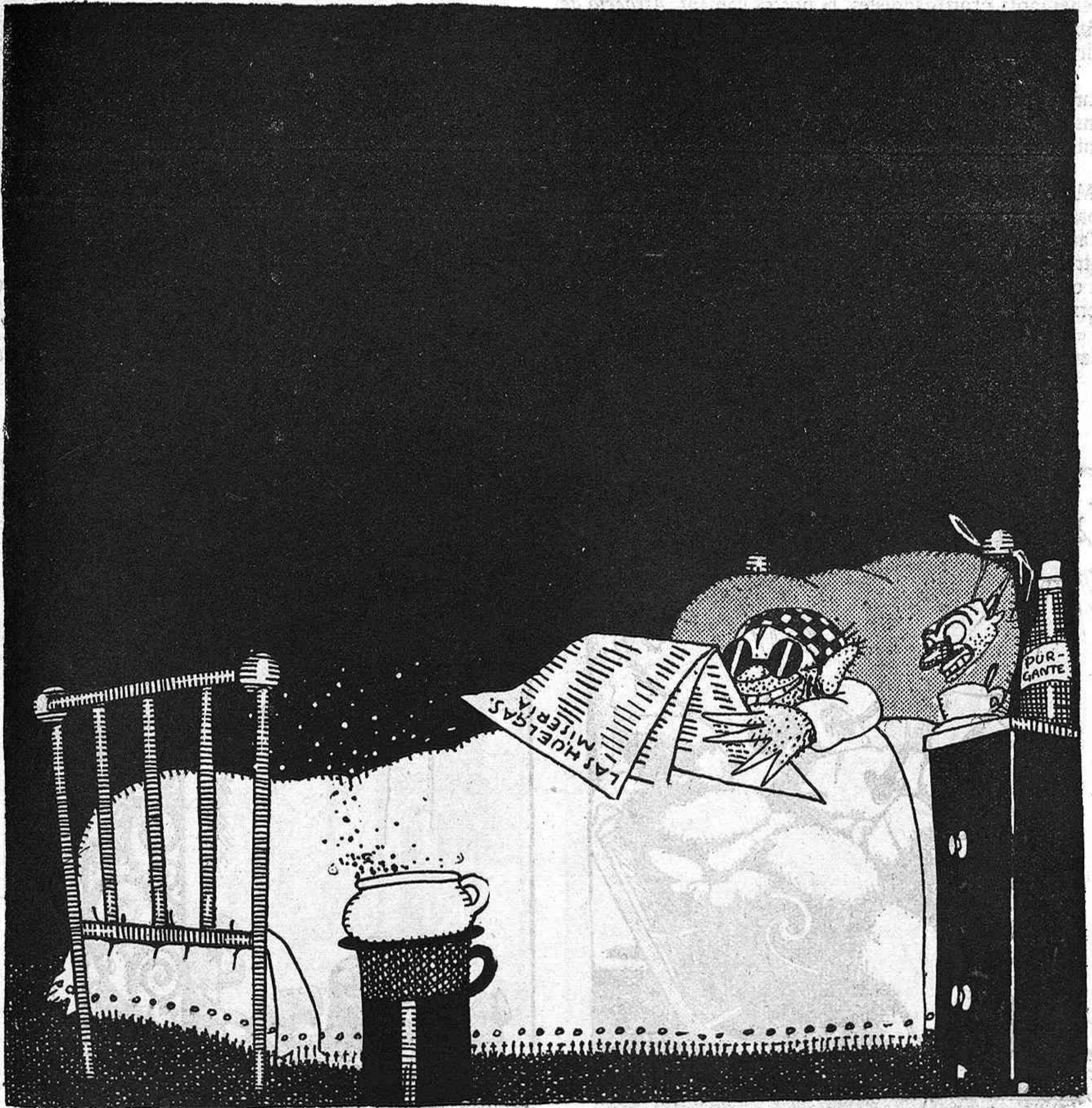
El perfecte vianant

(GUÍA PRÀCTICA PER ALS QUE VAN A PEU)

I

Barcelona és ja avui una gran ciutat, una ciutat d'entrebancs, d'empentes i de perills, una ciutat d'aquelles que a pols—a pols i a fang—han anat progressant fins a guanyar-se el pompós títol de metròpoli.

Deixin-lo dir al cens oficial. Barcelona, amb padró o sense padró, és avui una urb d'un mil·lió d'animes. Entre homes, dones, criatures i capellans, compta la nos-

L'ORDRE ASSEGURAT

— Vaja!... Tot ha anat bé!... és un noil!...

tra ciutat amb dèu cents milers de persones, encara que moltes d'elles no ho semblin.

Els barcelonins, doncs, no sols formem ja legió, sinó mil·lió; no som legionaris, sinó mil·lionaris.

I ¿saben vostès lo que són, lo que representen noucents norantanou mil noucents norantanou individus que van i venen, que tenen dret a la deambulació per carrers i per places, davant del pacífic ciutadà que té la desgracia de fer el mil·lió? Un perill constant de trepitjades, d'empentes, de cops de colze, sense comptar que'l formiguer humà va acompanyat sempre del incessant trescar de cotxes, tramvies, autos i carretons.

Quanta raó no tenia, fa trenta anys, aquell tranquil que va treure la dita xiroia de «A Barcelona no val a badar»! A l'ignorat patrici, precursor eminent dels actuals benemèrits propagandistes, la nostra flamant *Atracció de Forasters* li hauria d'aixecar un monument al Park, i fer-li dir una missa anyal al altar de Santa Lluçia.

Ara calculin: si trenta anys enrera no s'hi valia a badar, ¿què no ha de succeir avui, amb tants alemanys que ens envien de tot arreu i amb el sens fi d'*urbanos* que'ns entrebanquen a cada pas?

Creiem, doncs, arribada l'hora de la publicació d'un «Manual del perfecte vianant», que serveixi de guia als forasters i als propis barcelonins que tenen la desgracia d'anar a peu. I aqueixa tasca ens la volem emprendre nosaltres, sense altres mèrits que'l d'un generós intent i el de la experiencia que'ns ha arribat a donar la constant observació de la nostra vida ciutadana.

Serà un manual condensat, breu, petit com un breviari; un catecisme civil que dediquem als eternals badocs,

als pagesos de fóra i als pagesos de dins, terrible plaga de les grans ciutats, segons frasse d'un aixerit psicòleg que és conductor de tramvies.

I ara, un cop dits aquests mots a manera de pròleg o introducció, començarem a entrar en materia la setmana entrant.

Doctor Romeu, fabricant de pastilles per a la tós

Un senyor ben vestit, més aviat vell que jove, més aviat alt que baix, més aviat prim que gros, amb bigoti i perilla sistema Echegaray, baixa d'un automòbil i entra, tot abrigat amb rus i bufanda, en una farmacia de la plaça del Pí.

—Avemaríal

—Què se li ofereix?

—Tinc una tós que'm revento.

—Això rai. Tenim unes pastilles molt celebrades que estan obtenint un èxit meravellós.

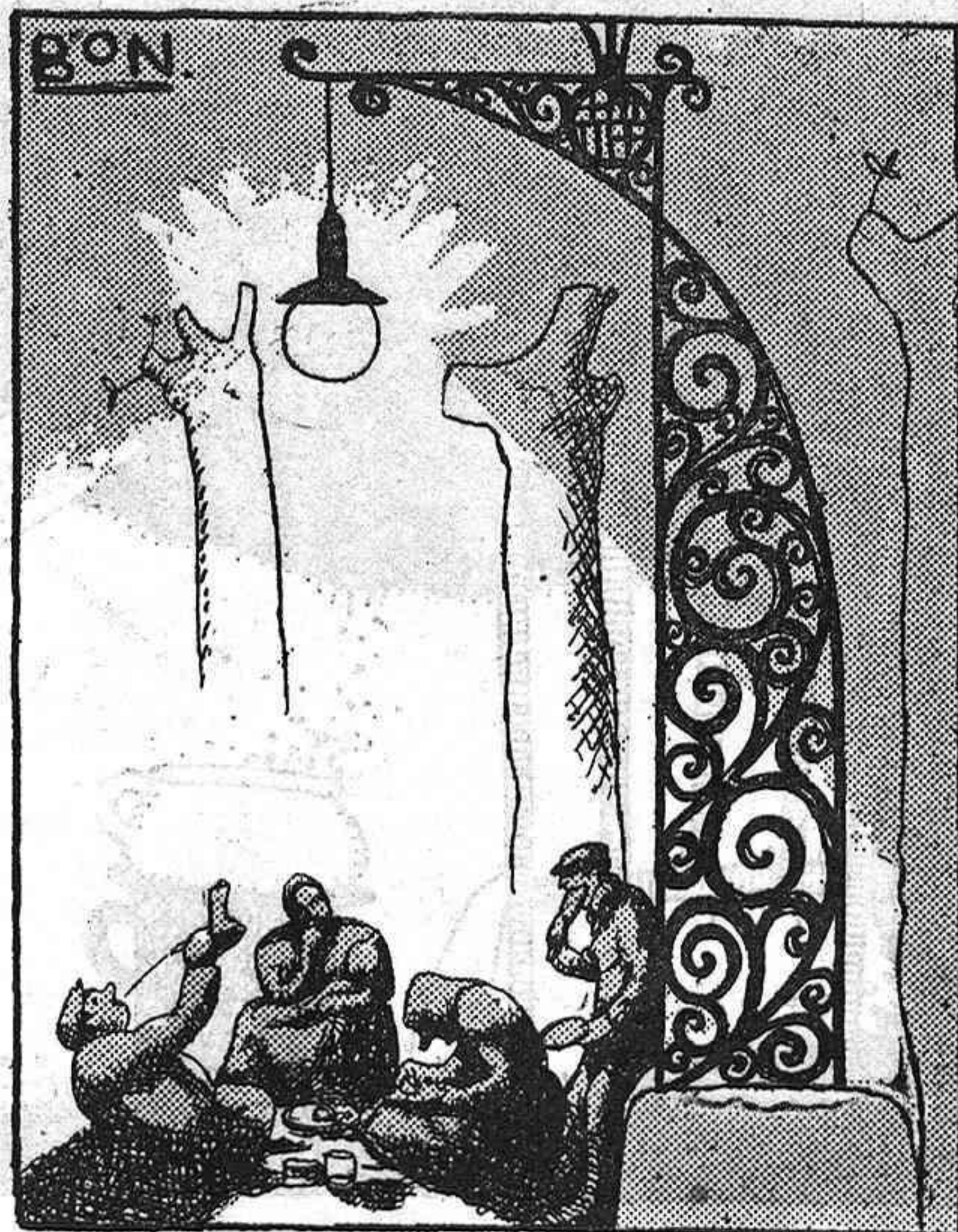
—Veiam...

—Miri, veu?... Són aquestes. Es lo més indicat per a

LA VAGA DELS CONSUMIDORS DE GAS

Per estalviar calefacció no hi ha com pendre'l sol a la Plaça de Catalunya.

Per a estalviar llum no hi ha com anar a sopar al Passeig de Gracia.

la tós. Són les pastilles del doctor Romeu. Tres pessetes la capsa.

—No!... aquestes no les vui.

—Però si tot el món les coneix!... si els metges no'n recepten d'altres!... si es venen com pa benèit! Si l'autor s'hi ha fet mil·lionari.

—Bé, no les vui.

—Si és que les troba cares, hi han del mateix doctor Romeu capses més petites que's venen a sis rals...

—No si no les rebutjo pel preu.

—Doncs per què?

—Perque jo soc el doctor Romeu, el fabricant.

MAU

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

El germanòfil de la nostra terra comença a tenir distintius que'l fan un tipo característic que voldriem donar a conèixer.

El germanòfil tipo no és vell ni jove. Quan era jove encara no ho era. Quan és vell li fa por d'ésser-ho. El germanòfil es diu neutral. Amaga el nom i ensenya la panxa.

El germanòfil és un home que no's lleva tard de demati; que no pren el sol ni l'ombra; que no té massa fret ni

massa calor; que no és prou carn ni prou peix. El germanòfil és amfibi.

L'ideal del germanòfil és tenir una casa de ciment ben armat, com més armat millor. Quan la té feta, va tenint els fills que li mana l'arquitecte, mantenint-los amb caldo «Maggi», i quan és plena tancar-s'hi a dins. D'això en diu tenir bona conducta.

El bon germanòfil cria buldog i ex moço de l'esquadra. Al moço, que'l té per anar a cobrar, el fa viure amb mongetes bullides. Al buldog li dona molta aigua perquè no's torni rabiós i poc menjar perquè no dormi i vigili.

El bon germanòfil quan te els nois petits els porta als Jesuïtes perquè aprenguin; quan són grans els treu perquè no professin. El bon germanòfil estima els capellans, però no voldria que'ls seus fills ne fossin. Li agrada molt que hi hagi monges, però que'n siguin les filles dels altres. Per deixar-les-hi guanyar la gloria diu que se les estima massa. Està pel servei obligatori, però que vagin a servir els pobres. El germanòfil voldria que'l seu noi sortís enginyer. No tindrà d'enginyar res a la vida: cobrar lloguers i tallar cupons, però voldria que fós enginyer. Es la carrera més germanòfila. Si veu, per etzar, que'l noi és rebec, l'envia tot seguit a Alemanya perquè l'ensenyin de creure, i torna tan tip de l'obediencia, que quan és aquí no hi ha qui l'aguanti.

El bon germanòfil, com a bon germanòfil, cobra sempre amb tota disciplina, paga amb prudencia, mobilitza procuradors, té un 42 a la porta i dú la familia uniformada perquè aixís li surt més barateta.

El germanòfil, si és comerciant, lo que li agrada més del comerç és portar llibres. No hi fa res que no hi apun-

LA VAGA DELS CONSUMIDORS DE GAS

Per estalviar gas del fogó no hi ha com aprofitar els fanals del carrer.

Però fet i fet, lo millor és estar a les fosques. Ara ja hi estém acostumats!

ti res: la qüestió és dur llibres; si li dona per savi compra una ullera, i encara que no tingui vidres la qüestió és tenir una ullera, i si li dona per erudit, tenir bons catàlegs. Un germanòfil amb bons catàlegs, al cap de dos mesos de tenir-los, pot arribar a tenir un bon passament a la Mancomunitat Catalana.

El bon germanòfil llegeix molt, encara que no sàpiga lo que llegeix, perquè diu que va adquirint kultura. En coneixem un, que a l'Ateneu llegeix un diari fins als anuncis, i després hi fa una creu vermella per sapiguer que ja l'ha llegit. Si no hi posés aquella senyal se'l tornaria a empassar tot. Ademés, quan llegeix va fent notes, i quan és vell llegeix aquelles notes i també les té d'assenyalar per no tornar-les a llegir. D'això ells ne diuen llegir amb mètode. El germanòfil si pintés, de segur que seria cubista. Si no fes les coses a peces tampoc es recordaria d'haver-les vistes.

El bon germanòfil és dels que's fan càrrec. Si enfonzen una catedral, se'n fa càrrec. Si maten criatures, se'n fa càrrec. Si cremen obres d'art, se'n fa càrrec. Es fa càrrec de tot, sempre dient: «això són coses de la guerra».

El bon germanòfil, com que's fa càrrec, no dona mai res pels ferits. Si són belgues, perquè és germanòfil; si són alemanys, perquè ell és neutral, i si són espanyols, perquè hi anaven.

No hi ha res que admiri un germanòfil com el volar dels zeppelins, però encara no'n veu un... de pintat es fa assegurar la casa per una Companyia... anglesa.

El bon germanòfil no compra mai paper de l'Estat alemany. Ell els ajuda... amb la simpatia.

El germanòfil creu amb la ciència. Dels específics ell en diu ciència.

Quan el germanòfil té un amic que l'han d'operar li aconsella que vagi a fer-se operar a Berlín. Quan l'han de operar an ell se'n va a París, i és que'l germanòfil és altruista.

El bon germanòfil té un mapa on va clavant banderetes, i com que on clava ja no desclava encara en té algunes a Compiègne. El bon germanòfil no va a missa, però creu amb la religió; arreplega per si hi hagués crisi i aca para per si hi hagués miseria. Ell demana Gibraltar, i si li donguessin se'l vendria; demana an els luterans el Poder Temporal del Papa, per empenyar-se'l si pogués, i el germanòfil és ben de plànyer. No li agrada la cervesa, ni la choucroute, ni les dones rosses. No li agrada ni Wagner, ni Strauss; no li agradaria Goethe. No entendria ni a Kant ni a Nietzsche. El germanòfil està condemnat a no agradar-li res de lo que defensa. Si anés a Alemanya el treurlen.

XARAU

DE L'HORTA I DE LA MONTANYA, per *Eduard López Chavarri*.—Es un llibre de croquis i impressions de la terra valenciana. L'autor, que és un mestre en l'art d'observar i de escriure, aconsegueix, mitjançant honrats procediments, que el llegidor frueixi de totes les emocions davant l'espectacle magnífic dels variats i sempre vells paisatges llevants, així com de les costums dels petits pobles valencians. Ell ha sapigut narrar amb justesa i amb *grapa* les visions recollides

en les seves visites per hortes i muntanyes i ha donat a la seva obra tot el típic caient valencià i tota la força del més intens i veritable ambient popular.

Com a literat, discret i pulcre, finíssim ironista i de gust exquisit, entusiasta de lo Bell i lo Bò, ja és prou conegut el senyor López Chavarri. Els parroquians de L'ESQUELLA han tingut ocasió de llegir-li admirables treballs en les planes dels Almanacs; no cal doncs insistir sobre aquest punt. Sols ens caldrà manifestar que l'il·lustrat valencianista no sols ens ha semblat el mateix excel·lent escriptor costumbrista de sempre, sinó que l'havem trobat més refinat i més madur.

La presentació del llibre *De l'horta i de la montanya* és elegant i sobria com cal en obres d'aqueixa naturalesa. Porta una bonica coberta il·lustrada, i conté unes 150 planes excel·lentment tipografiades.

LA RETIRADA DE LA PARALELA.—Improvitació en un acte, original de Joaquim Montero.

DON PANXO.—Comedia en un acte per a teatre de nois. Es original de Manel Marinell-lo.

SOTA'L CEL DE LA PATRIA.—Llegenda dramàtica en un acte, d'en Josep Burgas, que s'estrenarà pròximament en el C. A. de D. del C. y de l'I.

Totes tres obres formen part de la Biblioteca «Teatre Nacional Català».

EL MANANTIAL DEL AMOR, per *Max Krafföski*.—Un llibre original, de grans atreviments, però hàbilment escrit i sense descarnades descripcions ni excés de sicalipsi. No ens allarguem més, perquè el títol en sí ja és prou clar.

La traducció castellana és deguda a don Sebastià Gomila, que en aquesta mena de treballs hi té, com vulgarment se diu, la mà trencada.

LOS CONTEMPORÁNEOS.—Tenim a la vista el número 370 que porta una interessant novela d'en Huidobro *Las de pronóstico*.

EL CANT DELS MESOS.—LES QUATRE ESTACIONS DE L'ANY.—Versos d'en Bernabé Martí i Bofarull, de Tarragona. Són bastant «sentidets» i no mancats d'inspiració. S'han publicat en fulles soltes, propies per a enquadrar i col·locar en un menjador, entre dos paisatges d'en Galvey o dos bodegons de l'Apa. Apa!

LECTURA POPULAR.—Acaba de sortir el quadern 144, que conté un suggestiu treball de mossèn Gaietà Soler.

FABRICACIÓN DE MUNICIONES I EL MONOPOLIO DE EXPLOSIVOS.—Memoria editada per la fàbrica d'Eibar, Orbea y C.^a

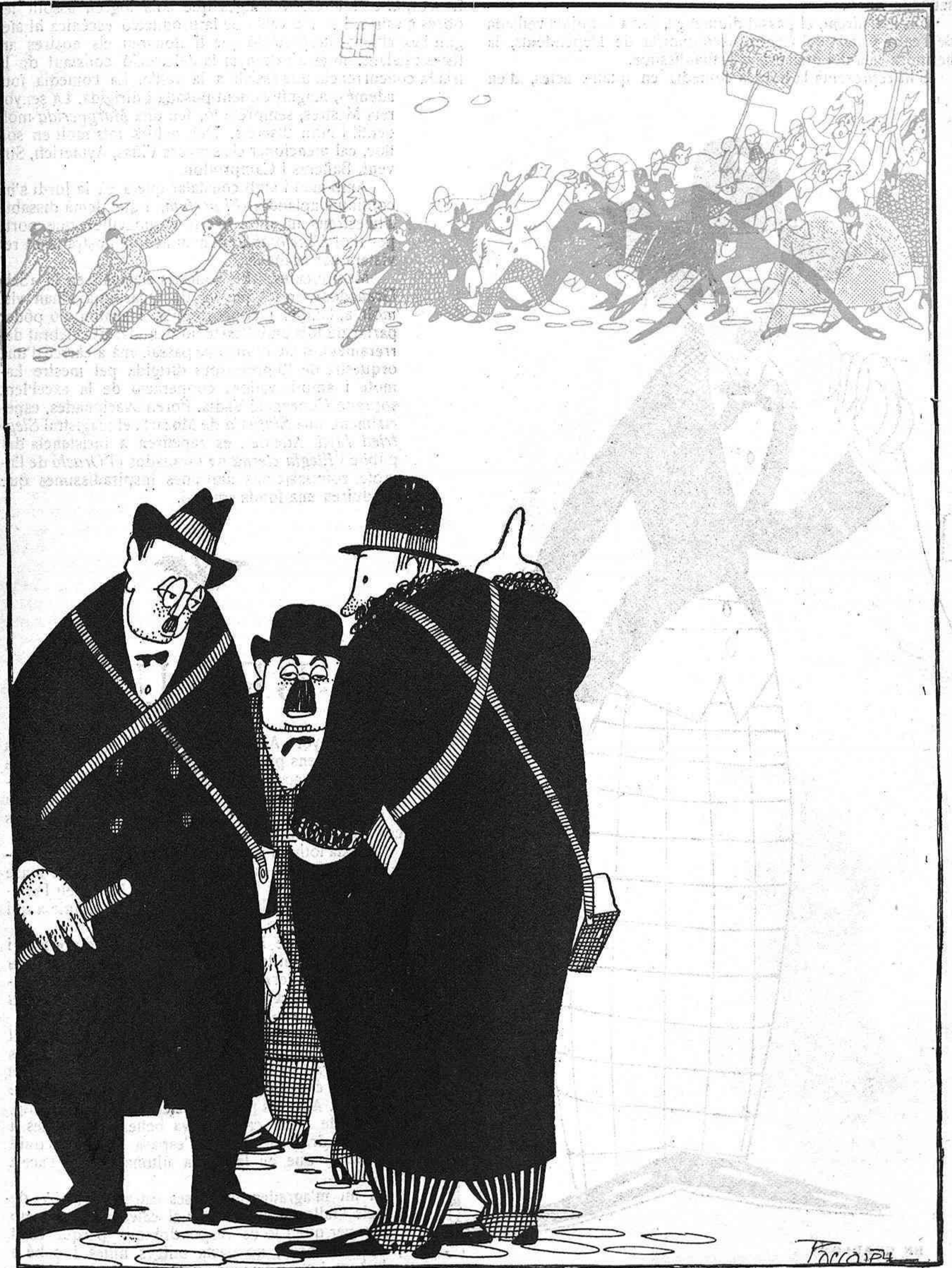
SEPT SCIENCIES.

La darrera obra d'en Linares Rivas, *Toninadas*, estrenada al «Romea», (permeti-se'ns que nosaltres no'l nomenem mai *Teatre Català*), no ha sigut allò que's diu un èxit indiscutible a l'altura de la fama que duia; però sí que pot calificar-se d'estimable succés mercès a l'abundancia d'intencionats pensaments i de belles frases de que està empedrat el diàleg. Sembla que el públic no entra prou de plè en el fons valent i trascendental de la comedia, degut a certa inconsistència que mostra l'acció, molt lluny d'ésser clara ni precisa. Es quelcom que agrada i complau però que deixa desorientat. Els actors, regulars; però, com de costum, millor les senyores que els senyors.

De *El roble de la Jarosa* ni de *El intérprete de Hamlet*, anunciats al «Novedades» no'ls en direm res perquè no ha-

LA TRANQUILITAT DE BARCELONA

—Què és això, una alteració d'ordre públic.
—No. Una manifestació en favor de la neutralitat.

vem tingut ocasió de veure-ho encara. L'amic *Farfarello*, si pot i vol, els en farà set cèntims, que és el preu tipu ideal, la setmana vinenta.

On assistírem, el passat diumenge, fou a la quinta vetllada de Teatre Català del Centre Autonomista de Dependents, la hermosa sala del qual estava brillantíssima.

S'hi representà la bonica comedia en quatre actes, d'en

Josep Feliu i Codina, *El gra de mesc*, hàbilment construïda i molt ben escrita que amb els anys no ha perdut res ni en frescor, ni en interès, aventatges que sols logren assolir les obres mestres. I si a la valú de la producció escènica hi afegim l'excel·lent interpretació que li donaren els nostres artistes catalans, no és d'extranyar la delectació constant de la triada concurrència que assistí a la vetlla. La comedia fou, ademés, magníficament posada i dirigida. La senyoreta Mestres, sempre a tò, feu una *Marguerida* molt gentil i molt discreta. Dels actors, tots molt en son lloc, cal mencionar els senyors Viñas, Aymerich, Sirvent, Bañeras i Camprodón.

Amb això i amb constatar que a cà la Jordi s'ha continuat aplaudint *El perfum*, i que demà dissabte s'hi estrena un altre aixerit «vaudeville» que porta per títol *L'inviolable*, donem avui la nostra tasca revistera per acabada.

MUSIQUERIES.—Els concerts efectuats en la «Sala Granados», en lo que va de Quaresma, s'han vist molt aplaudits i concorreguts, i sentim no poder parlar de tots amb l'extensió deguda. El celebrat darrerament, o sia diumenge passat, anà a càrrec d'una orquestra de 40 professors dirigida pel mestre Lamote i amb la valiosa cooperació de la excel·lent soprano Concepció Vadía. Foren ovacionades, especialment, una *Sinfonia* de Mozart i el magistral *Siegfried Idyll*. Ademés, es repetiren a insistència del públic l'*Elegia eterna* de Granados i l'*Oració* de Lamote, composicions ambdues inspiradíssimes que produïren una fonda emoció.

EN CHARLOT

—Amic Romanones, ja ho sab, si necessita un governador d'altua, disposi.

BRAUS

El senyor Alcalá per a primera cursa de la temporada ens preparà una sorpresa; tothom hauria dit que's tractava d'una broma d'ignocents. Figureu-vos una capseta tancada, el sostre de dalt era el Gallet, el de baix en Belmonte i les parets dels costats els braus de Pérez de la Petxina.

Ja està tothom a mirar la joia i tothom vinga des-cuidar-se de que la joia de veres era dintre sense veure's en forma i figura del senyor Pacomeu Pereibáñez que'ns resultà l'hèroe de la festa i l'únic a qui pogué aplaudir-se a dreta llei.

Les sorres de Barcelona estaven bé de públic i feia bastant bon temps quan sortí el primer que's deia «Pessigoller» com el segon s'anomenava «Tancadoret», el tercer «Pinturer», el quart «Verdet», el quint «Caminant» i l'últim «Saltador».

Anant a en «Pessigoller» i passant desseguida al «Verdet» direm que foren occits amb totes les regles de l'art per un jove que no és *tarraconense* però que és *vallisoletano* lo qual quasi, quasi té tant mèrit. Ademés porta la clenxa partida al mig, sembla de bona casa, clava belles banderetes i corre tot dret darrera de l'espasa envers el conill dels braus que en la cursa última tingué l'acert d'assolir.

A mi m'agraden les coses estranyes i aixís de tots els Galls em quedo amb el calvo, direu que no sabeu per què i jo us respondré que perquè és el que en sab més i no gasta mitges tintes, i o bé o malament, i o... o *tempora o mores* que diria l'Amichatis, vui dir en Cullaré.

L'inútil aquest de Josepet no'm resulta. En sab massa, ho fa tot sense cansar-se i posat a saber coses sab fer-ho malament, tant malament com el seu germà però d'un modo dissimulat.

En Belmonte que se n'entorni al llit que això és la lluna. Set o vuit passis bonets al darrer brau per a una punxada i una estocada bona en l'últim brau. Per això va estar-se fet un estaquirot tota la tarde? Vaja, home! El millor dia em passarà pels bigotis ésser fendèn i faré la pols a tots.

AIXELLETA

Era una tarda apacible, serena, la del diumenge. Era una tarda que convidava a anar als espectacles al aire lliure. Se respiraven en l'ambient els primers efluis primaverals, era una tarda de braus, de foot-ball o de *merienda democrática*.

Els de les banyes ho encepegaren, car la gent se llençà al carrer omplint les places de bous a desdir. Però els de la pilota de peu, entre que ja són a les acaballes del Campionat i que els partits revestiren poc interès, se quedaren amb mitja entrada.

Això és lo que els passà en el camp de l'*Espanyol*, al *Sabadell* i al *Barcelona* que jugaren el darrer partit.

No obstant, els incondicionals, els conseqüents, els feligresos dels dos Clubs, no hi mancaren. Ells allí formant com un sol home i disposats a moure gresca si la cosa s'ho portava. I la cosa s'ho portà.

Començà el partit serenament, quasibé podríem dir mandrosament, per part dels barcelonistes (que juguen amb tres equipiers del segon *team*), de lo qual s'aprofiten els sabadellencs per a marcar un tanto. Però vé l'empat amb un altre tanto dels blau-granats producte d'un *faut*. I s'acabà la primera part amb un ensopiment absolut.

Vé la segona i la cosa s'anima; el *Barcelona*, no vol quedar empatat i apreta, pero una escapada del *Sabadell* determina un *penalty*, que el pobre noi que fa de *referée* dona, i que acaba amb un altre *goal* dels sabadellencs. Aquests se creixen i volen quedar així; per a lograr-ho se posen tots a la defensiva.

Al *Barcelona* no li fa gaire gracia la situació i apreta de valent; amb un altre *penalty* que el pobre *referée* dona contra'l *Sabadell* els barcelonins logren l'empat.

Peró aquest empat i aquests *goals* amb tan poca gracia, no'ls resulten als soldats d'en Massana, i per a guanyar se posen a jugar de ferm logrant dominar als seus contraris tant i tant, que, salvant el porter, davanters, mitjos y defenses estan tots davant la porta sabadellenca, a veure si al últim hi poden ficar la pilota. Els blau-blancs se veuen negres.

I li fiquen finalment, d'una passada per alt d'en Reguera an en Mallorquí que aquest tradueix en *goal* amb el cap.

Això no obstant no és del agrado dels de la terra dels panyos i com que no volen donar-lo i el *referée* diu que sí, s'arma un guirigai de mil dimonis i el públic salta al camp, i comencen les discussions acalorades.

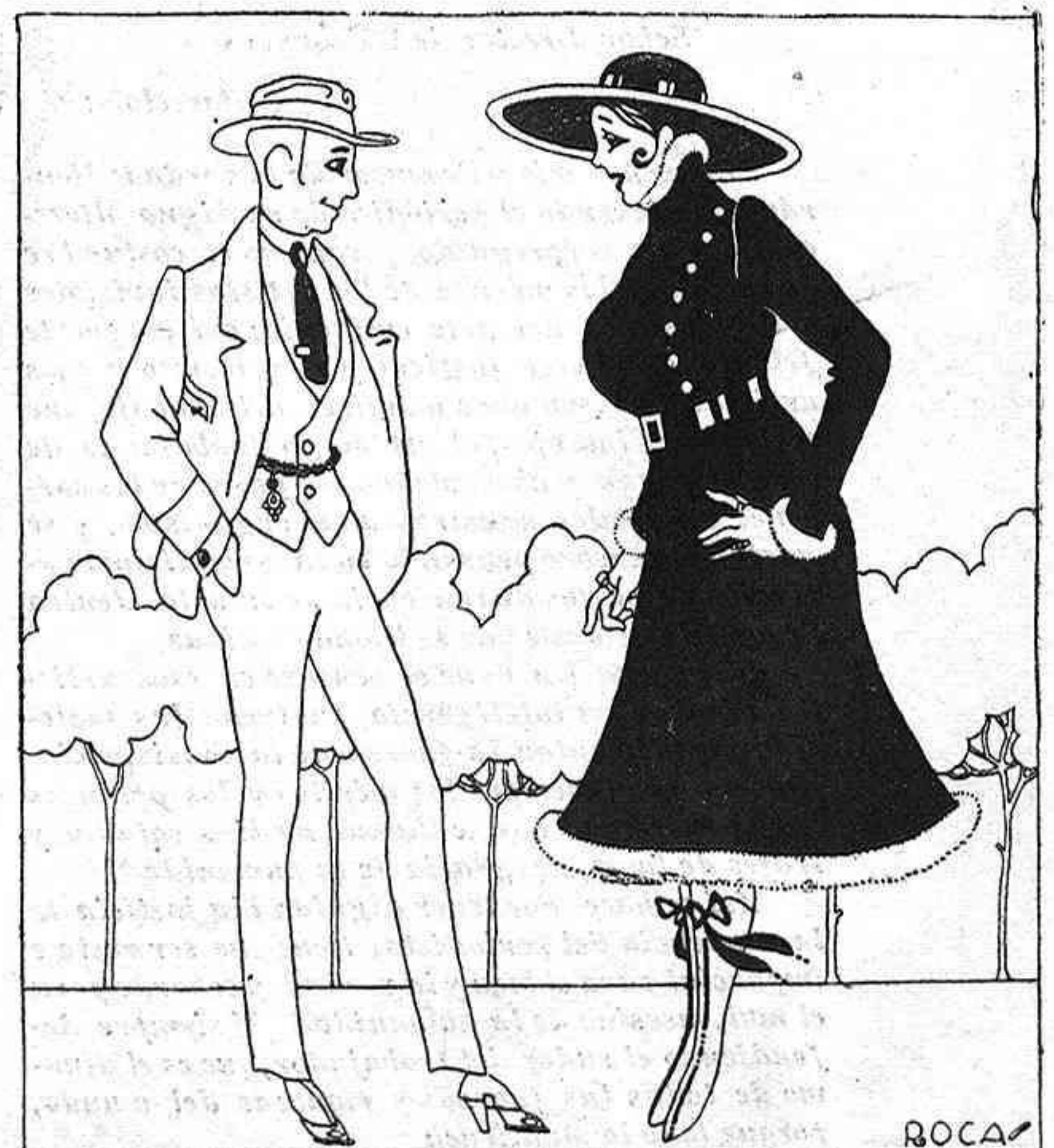
Nosaltres, com que no tenim ganes de discutir, ens entrem amb satisfacció de que, de tots modos el partit queda guanyat pel *Barcelona* ja que la pertorbació l'han feta els altres i són ells els culpables. Ademés mancaven sols alguns minuts per a acabar.

En resum, el nostre Club campió no ha perdut cap partit, hagi jugat bé o malament, que això va a dies, i com que sols li manca jugar amb l'*Atlètic* de *Sabadell* i aquest és el més

EL MEXICÀ

—Velam com estem de notes per a enviar als Estats Units...

—Si em busques pels diners; t'equivoques, noi. Aquí on me veus no tinc un quarto.
—No?... I doncs aquests dos xavos?...

BOCA

fluixet, la seva marxa triomfal en l'actual Campionat pot calificar-se d'esclatanta.

Ara, a guanyar als madrilenys i als vascongats, i a calçar-se el Campionat d'Espanya, si poden; que sí que podran, bony!

—L'Uni guanyà també l'altre dia a l'Espanyol, el qual se veu no pot passar dels 13 punts ni a tiros.

Senyors del Real: si no guanyeu a l'Espanya us quedareu al punt de les dònès! I això no val!

—Pel demés aquí no passa gran cosa. Alguns corredors corren a peu, altres corren amb moto..... i el cronista corre cap a sopar que és tard i vol ploure.

Apal

HIP

Havem rebut aquesta carta en defensa dels nostres ideals, explicats an el darrer «Glosari», que amb molt gust publiquem:

GRAN HOTEL PARÍS

DE

BUENAVENTURA CAMINAL

TELÉFONO, N.º 12

Valls, 12 de marzo de 1916

Señor director de L'ESQUELLA

Barcelona

Muy señor mío y defensor de la verdad: Honrándome leyendo el periódico de su digna dirección, me ha sorprendido, porque no es costumbre de reconocer los méritos de los artistas invisibles o clandestinos del arte culinario; así es, que le felicito por hacer justicia y dar mérito a esos artistas, que son unos mártires del trabajo, que se queman los ojos, el estómago, trabajando de cara al fuego, y absorbiendo los gases de los carbones minerales se estropean el organismo, y se gastan el cerebro pensando en la grandísima variación de platos de la ciencia de su arte, dentro de aquellas cuevas que se llaman cocinas.

Sí; ya era hora que se pensase en esos artistas que, con su inteligencia, purifican las materias que alimentan la fuerza de la consistencia. ¡Que no sean siempre los méritos y los aplausos para esos trapos que se llaman medias caladas y trajes de luces, desgracia de la humanidad!

Así se hace. Por tener dignidad la justicia de la conciencia del periodista, tiene que ser recta e imparcial para el bien y la verdad, y cobarde para el mal, asesino de la humanidad. Y siempre defendiendo el sudor del trabajador, que es el dinamó de todas las fuerzas y riquezas del mundo, porque todo lo mantienen.

No ofreciéndoseme otra cosa que decir, que salud a todos los trabajadores y a usted por saberlos de fender, el cocinero,

ANTONIO SOLÉ

El procurador

De procuradors n'hi han de tots pèls, de totes mides i de totes races, àdhuc n'hi han dels tribunals i d'eclésiàstics, però a nosaltres que som seglars i no tenim plets i vivim a lloguer el que'ns interessa és el procurador, procurador. El que vé a cobrar els lloguers, aquell a qui tenim de dirigir-nos quan se'ns emboça la

aigüera, o s'ha de pintar una porta o s'imposa una altra reforma qualsevol.

Per a fer de procurador s'han de tenir varies circumstancies: mal cor, santa insistència i sobre tot, no enfadar-se mai i posar tota la confiança primer en la insistència abans anomenada i desseguida en el deshauci.

El procurador pateix molt més amb els que paguen, que no pas amb els que s'atrassen.

Aquests últims el tracten amb humilitat, el fan entrar el fan asseure en la millor sala de la casa i un cop allí li conten histories capaces de trencar el cor a qualsevol que no fós un procurador. Aquest ja hem quedat que el té dolent o no en gasta. Allí se sent:

—Amb aquesta malaltia del noi...

—El marit que no té feina...

—Aquest gastament que he tingut darrerament, etc., etc., etc.

El procurador, mentres li conten això, s'està seriós com un mussol amb el rebut a la mà, aferrat an el rebut com en Casanovas a la bandera de la patria. Per últim fineix l'inquilino que no paga; ell fa per tot comentari:

—Malament! I doncs, quan podré tornar?

—D'aquí a deu dies.

El procurador hi torna al cap de cinc.

—Home, li vaig dir al cap de deu.

—Sí, però com que passava per aquí, m'he dit: deixa'm entrar-hi. A més veure.

Arriba el dia i arriba el procurador. Desgraciat del pobre client si no ha complert lo promès, el procurador se transforma en la seva ombra. Això sí, sense enfadar-se, sempre atent, sempre amable:

—Que li vindria bé?

—Venia del pis de dalt...

—Tot anant-me'n a dinar, he dit: puja a veure com està la senyora Antonia...

I això sempre agitant el rebut, com si fós sa bandera de combat. Si passa el temps i el préstam ja ha finit, aleshores se va al deshauci i el procurador tant tranquil, tant amable, tant modós, llença els mobles al mig del carrer i espera un nou llogater.

En canvi els bons llogaters (per què en diràn bons? pensa el procurador), els llogaters exactes en el pagar són els seus més implacables enemics.

Quan no fan més que dir-li:

—Entri i segui.

Senyalant-li un banc, l'home respira, al cap d'una estona surt la minyona, li dona el diner i tampis. Ara, quan el senyoret o la senyoreta l'han de veure ja tremola. De creure'ls an ells, la casa s'està enrunant, avui és la cuina, demà la comuna, l'altre els papers, els enrajolats que s'alcen, la gotera, les criatures del veí i sempre amb la mateixa cançó:

—Perquè inquilinos que paguin com paguem nosaltres... Aquí no's fa tornar mai... A casa és diner segur... etc., etc.

I el mal és que s'ha d'accedir, i que l'amo un dia diu al procurador que li surten més a compte els veïns morosos que no pas els puntuals.

El procurador, emperò, que és molt viu, ara, an aquests últims, els fa pujar el rebut per la portera.

Esquellots

A Biarritz ha mort la duquesa de Sevillano, deixant una fortuna de doscents milions de pessetes.

I ara si que'l nom no fa la cosa.

Perque aquests doscents milions son de pessetes «sevillanes» i no són sevillanes.

El nostre estimat amic Jesús Pinilla, tornant del míting de Vilanova on va ésser presentat candidat, va tenir un accident automobilista.

Això queda molt modern i molt ianqui i molt eleccions segle xx. En Pinilla va sortir una mica ilès i una mica ferit, una mica de tot.

L'accident se va produir per haver-se interposat un goç.

El goç era d'En Bertran i Musitu.

Finis coronat opus.

Vuit dies justos i cabals ha durat l'intent de vaga general, a Barcelona.

Així com hi va haver, doncs, la setmana tràgica, aquesta ha sigut la «setmana de la por».

Lo més còmic d'aquests dies ha sigut l'actitut d'un diari radical que's fingeix amic dels treballadors. Aquest diari volia fer la revolució aconsellant als obrers que tornessin al treball, «pero a trabajar mal».

Una mena de «sabotage» silencios; treballar, però treballar malament.

Ni més ni menys que lo que fan certs redactors de certs diaris.

Divendres passat, al carrer de Muntaner va haver-hi un formidable xoc entre dos tramvies; lamentable accident que ocasionà deu o dotze ferits.

A la plataforma del tramvia que donà l'embestida, va exclamar un passatger tranquil:

—Ja estaràn contents els vaguistes! No volien el «paro»?...

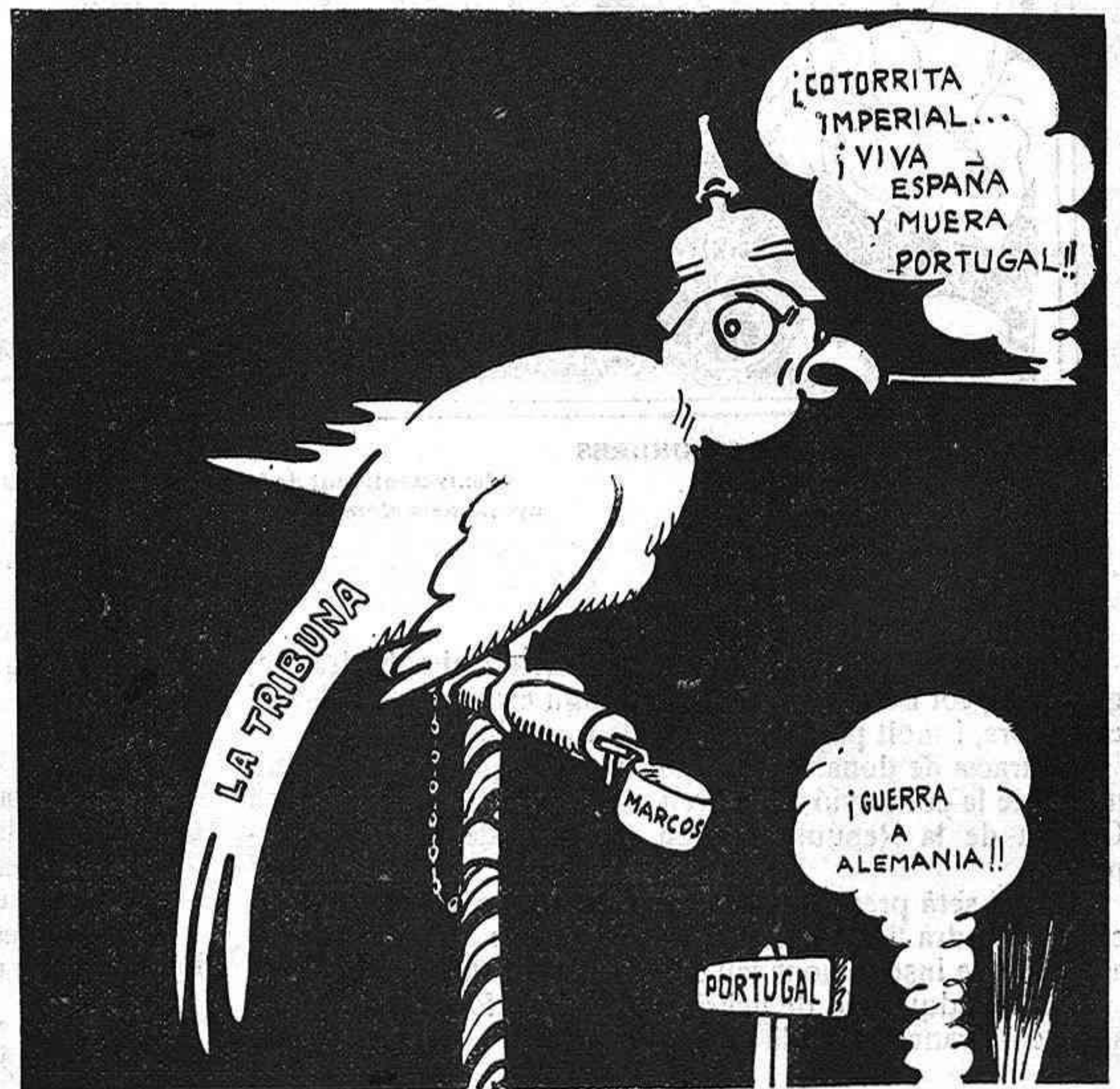
Passen la vida retirant-se.

Els radicals s'han tornat a retirar del Saló de sessions de l'Ajuntament.

Aquesta vegada, per això, no n'hi havia per menos. Figurin-se que s'estava discutint sobres l'assumpte de *La Catalana* i del *Lebón*.

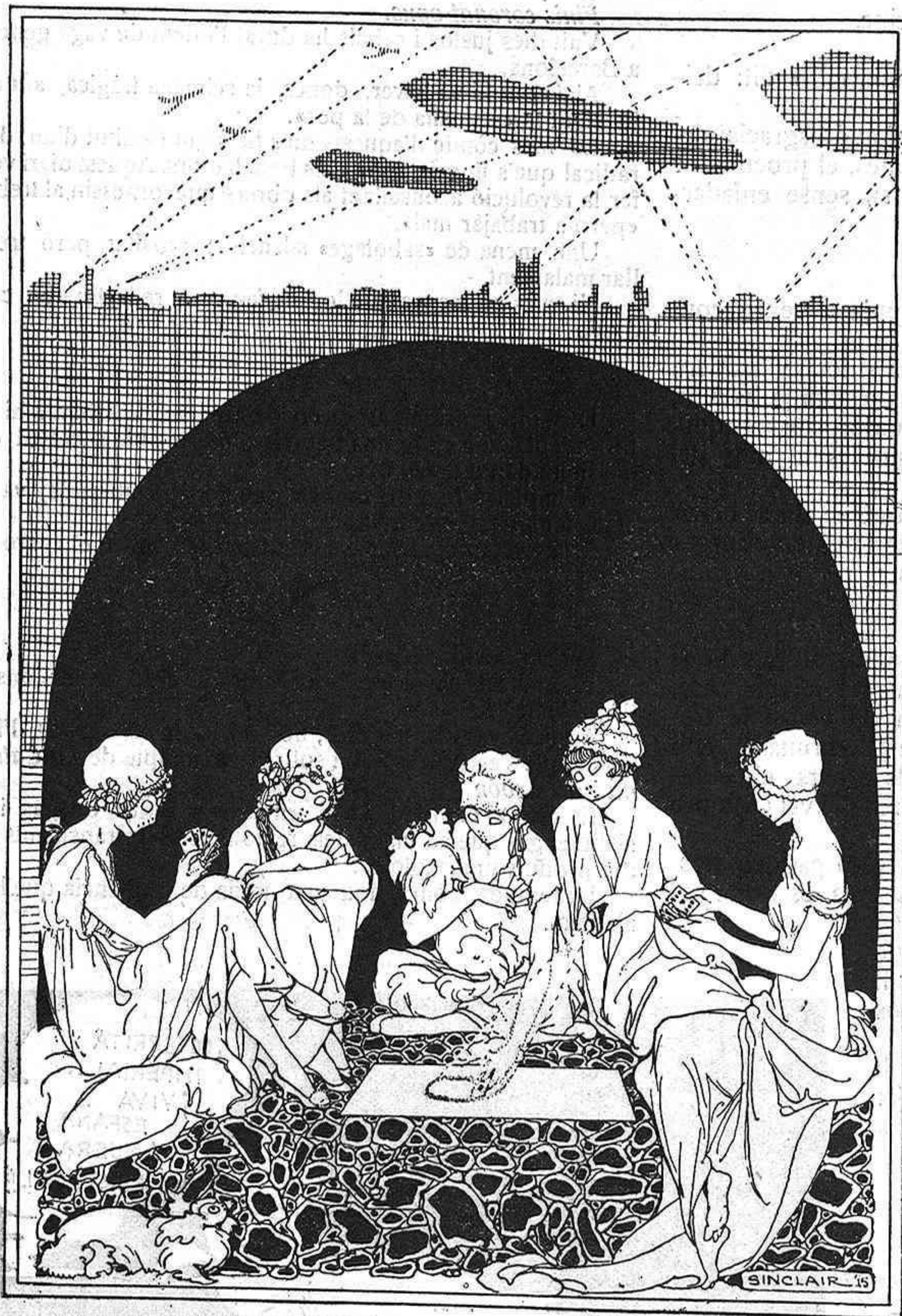
Es clar, al Consistori s'hi sentia una fortor de gas irresistible; gas que en mans dels regionalistes intransigents podia produir una explosió.

La retirada, doncs, fou una mida de prudencia que'ls hi alabem.

EXEMPLAR ZOOLOGIC

Un lloro indiscret.

ALS SOTERRANIS DE LONDRES

L'entreteniment de les anglesetes, segons opinió dels alemanys.

Tenim homenatge en perspectiva.

Un homenatge digne i merescut al qual s'hi adherirà, segurament, tot Barcelona, més que ningú els nostres artistes i escriptors, i molt particularment els francòfils.

Se tracta de donar un banquet a don Angel Guimerà amb motiu de la concessió de la creu de la *Legió d'Honor* que'l Govern de la República li feu aleshores de la visita a Perpinyà.

L'àpet serà presidit pel senyor Cònsol de França a Barcelona i tindrà lloc el 25 de aquest mes a les 8 del vespre, admetent-se inscripcions tan sols fins al dia 20.

Per a l'adquisició de tickets i demés informes, dirigir-se al Círcol Francès, Ronda de Sant Pere, 2.

germana—*La Campana de Gracia*, publicarà demà un interessant número doble-extraordinari.

S'ocupa dels palpitants aconteixements i conté moltes i molt mal intencionades caricatures.

Ademés de l'interessant lletra del benemèrit cuiner de Valls que va insertada en el present número, havem rebut varies missives de *gourmants* i de *gourmets*, que no publiquem per manca d'espai.

En sa major part, aqueixos senyors es llamenten de que'l nostre *Xarau* al fer l'elogi del plat eminentment catalanesc no n'hagi fet també la descripció detallada. Tant bé que'ns l'hauria pintada el glossador.

Com sia que la carn d'olla és una racció pintoresca que's compon de tantes i tan variades substancies, dits senyors voldrien saber a què atènyer-se respecte al contingut de la tan alabada carn d'olla del Lyon d'Or.

«Quantes menes de butifarra hi tiren?»—pregunten els amables comunicants—«Que hi ha morro de porc?... Que hi ha pilota?... Es que si no hi ha pilota no farem res!»

Confessem que la descripció era una cosa necessaria i sentim el descuit del nostre amic. En època d'encariment de subsistencies això és, més que important, essencialíssim.

S'han solucionat per si soles quasi totes les vagues. El senyor governador diu que ara descansa.

I nosaltres que'ns pensavem que havia quedat descansat!

Un camarer de barco explica detalls dels seus viatges a uns companys de terra.

Parlen del preu dels lloros a Tampico i Veracruz.

—Valen de quinze a vint duros, fa el marí.

—Els d'aquí van més baratos, respón el terraça.

Les companyies del gas han començat a tancar les aixetes dels consumidors que no estan disposats a pagar l'augment. Han començat pels inquilinos del carrer de Mallorca.

Perquè precisament pels de Mallorca?

Es que les companyies, recordant el cèlebre redolí d'en Peyo, hauràn cregut que de consumidors protestataris...

«n'hi han de rasposos, de fins, i hasta n'hi han de mallorquins!»

El nostre estimat confrare—millor dit, la nostra cosina

Impremta La Campana y L'Esquella, : Olm, 8.—Barcelona

Antoni López, editor, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2
TELÉFONO 4115

Del amor conyugal

por el **BARÓN DE HOLBACH**

LOS ESPOSOS EN LA VIDA
PRIVADA : SUS DEBERES :
SUS PLACERES LEGÍTIMOS

Un tomo UNA peseta

EDUARDO ZAMACOIS

AÑOS DE MISERIA Y DE RISA

Un tomo Ptas. 3'50

Eterna luna de miel

por el **Dr. BEARSON**

SECRETOS DEL LECHO CON-
YUGAL : CARTILLA HIGIÉNICA
PARA LOS RECIÉN CASADOS

Un tomo UNA peseta

GABRIEL MIRÓ

DENTRO DEL CERCADO

Un tomo tela Ptas. 3'50

P. CASAS ABARCA

POR ESPAÑA Y PORTUGAL

IMPRESIONES DE VIAJE EN AUTOMÓVIL

Un tomo ilustrado

Pesetas 3'50

KULTUR

ALBUM DE CARICATURAS

UNA peseta

GRAMÀTICA ELEMENTAL
DE LA

LLENGUA CATALANA

per **A. ROVIRA I VIRGILI**

Un tom tela

Pesetes 3

DEMÀ DISSABTE

NÚMERO EXTRAORDINARI

DE

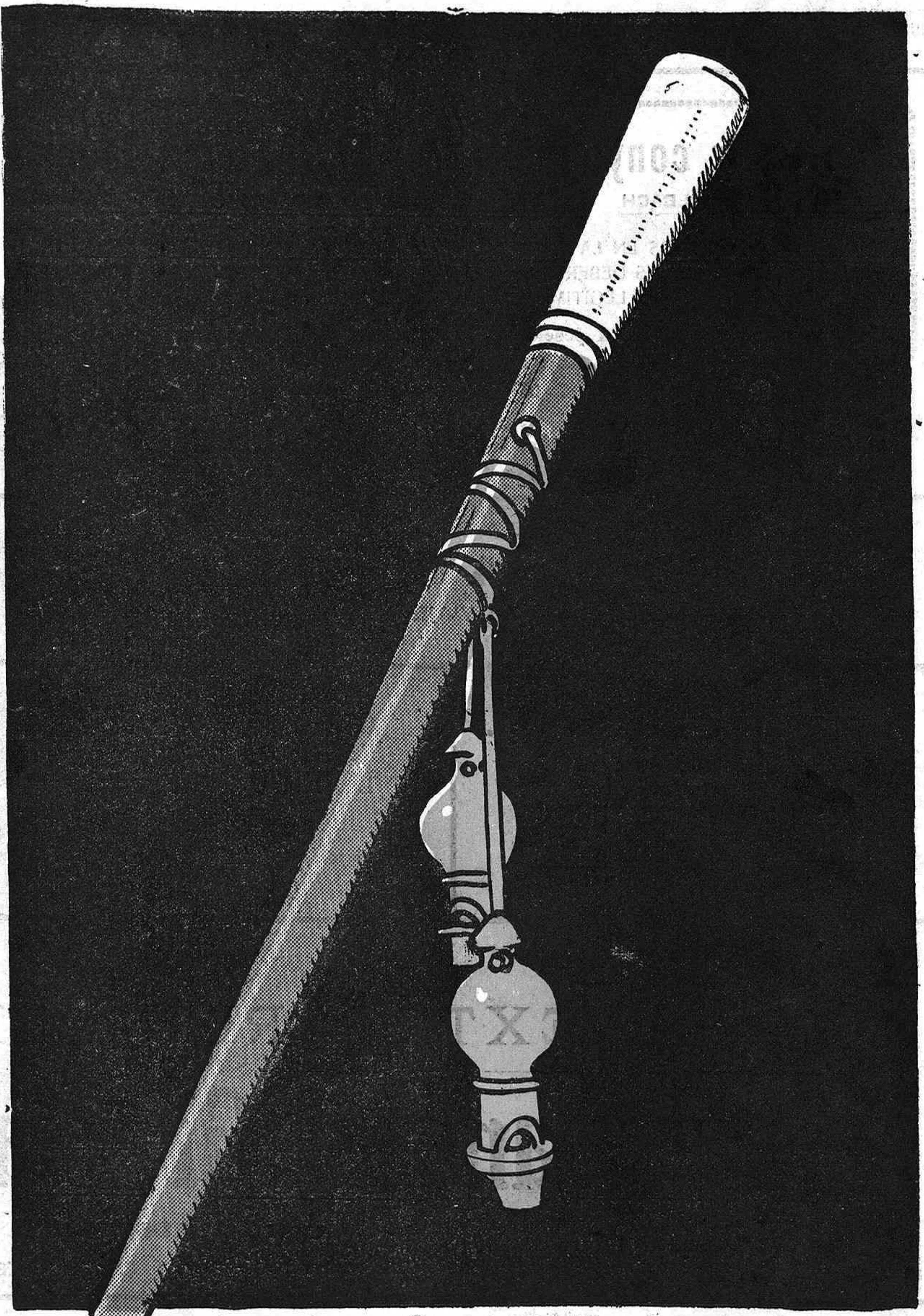
La Campana de Gracia

Guerra - Vagues - Actualitats

8 PLANES

10 CÈNTIMS

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

CANTARELLA

**Senyor Sanxo, Senyor Sanxo,
amb pocs èxits com aquéts,**

**fins les borles de la vara
se li tornaràn xiulets.**